EVALUAREA EFICIENȚEI MĂSURILOR DE PROTECȚIE SOCIALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA: STUDIU DE CAZ

EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF SOCIAL PROTECTION MEASURES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: A CASE STUDY

CZU: 364.442.6:303.433.2(478) **https://doi.org/10.59295/spd2024s.88**

Tatiana FOCȘA,
ORCID: 0000-0002-6349-4170
e-mail: tfocsa@ulim.md
Universitatea Liberă Internațională din Moldova
Elena MACARI,
e-mail: macari.elena@imbox.ru
Universitatea Liberă Internațională din Moldova

Summary. *Social protection represents a set of policies and measures, institutions, and organizations that ensure a certain level of welfare and social security for the entire population, and particularly for certain social groups and individuals who cannot achieve normal, minimum living conditions on their own. The essential objective of social protection is to reintegrate disadvantaged categories into normal life by stimulating active forces, increasing their capacities to cope with difficult problems, and reducing crisis periods by mobilizing their own efforts.*

This study was, conducted by administering a questionnaire to a sample of 80 people from the Republic of Moldova, aged between 18 and 60 years, with various occupational statuses and from different residential backgrounds. The collected data revealed that most respondents have basic knowledge about their social protection rights, but are skeptical about the effectiveness and accessibility of these measures. Additionally, the data highlights the need for strategic and well-coordinated interventions to improve the social protection system in the Republic of Moldova, thereby ensuring a decent standard of living for all citizens, especially for the most vulnerable ones.

Keywords: *Social protection, social security, strategic interventions, vulnerable groups, welfare.*

INTRODUCERE

Republica Moldova trece prin schimbări democratice profunde care necesită instituții sociale eficiente, similare celor din țările dezvoltate. În trecut, țările din Europa de Est nu au avut experiența unei organizări riguroase din cauza sistemului totalitar care a monopolizat administrarea. Astfel, noile state independente au moștenit o societate fără mecanisme sociale non-guvernamentale și fără experiența unei bune administrații.

Politica socială tradițională se referă la măsuri publice pentru a asigura securitatea veniturilor indivizilor și familiilor, incluzând politici ale pieței muncii, asigurări și asistență socială. Analizând Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” [1], sunt evidențiate măsuri strategice de susținere socială, cum ar fi reconcilierea vieții de muncă cu viața familială, subvenționarea achizițiilor pentru familiile numeroase, asigurarea oportunităților de învățare continuă și accesul la educație timpurie pentru copii.

Nevoia unei securităţi individuale şi colective a existat dintotdeauna. Oamenii, din cele mai vechi timpuri, au început să-şi asigure propria protecţie, precum şi a persoanelor aflate în grija lor, contra unor eventualităţi cum ar fi foametea sau alte pericole. Ei au luptat mereu pentru satisfacerea necesităţilor vitale (de hrană, adăpost, îmbrăcăminte) [2].

Unul dintre elementele principale ce ţin de crearea condiţiilor optime şi asigurarea cadrului vital al oamenilor este protecţia socială care, într-un mod sau altul, completează infrastructura socială [3].

Protecția socială reprezintă un aspect esențial al politicilor de stat, având rolul de a asigura un nivel de trai decent pentru toți cetățenii, în special pentru cei aflați în situații vulnerabile. În Republica Moldova, eficiența măsurilor de protecție socială este crucială pentru a preveni și a reduce sărăcia, inegalitățile și excluziunea socială. Acest studiu își propune să analizeze percepțiile cetățenilor privind eficiența acestor măsuri, identificând principalele provocări și oportunități pentru îmbunătățirea sistemului de protecție socială.

MATERIALE ŞI METODE

Metode, procedee și tehnici de cercetare: în vederea studiului au fost utilizate metode teoretice: analiza literaturii ştiinţifice de specialitate și a actelor normative de politici; documentarea și analiza de conținut. Metode empirice de cercetare: anchetarea în bază de chestionar. În sens general, ancheta prin chestionar desemnează metoda culegerii de informaţii dintr-un anumit eşantion de indivizi. Chestionarul este un instrument de investigare constând într-un „ansamblu de întrebări scrise sau/şi imagini (desene, fotografii) alese şi aranjate astfel încât să servească obţinerii de informaţii despre o temă fixată, care au rolul de a determina din partea celui care răspunde un comportament verbal sau non-verbal care se înregistrează în scris” [4].

Scopul studiului constă în cercetarea eficienței măsurilor de protecție socială implementate în Republica Moldova, în baza opiniilor și experiențelor unui eșantion de 80 persoane. În cadrul acestuia, ne-am propus să identificăm nivelul de cunoaștere al drepturilor de protecție socială în rândul populației și să venim cu propuneri pentru îmbunătățirea eficienței și impactului măsurilor de protecție socială.

Eșantionul cercetării: Chestionarul a fost aplicat pe un eșantion de 80 persoane din societatea civilă, de diferite vârste, statut ocupațional și mediul în care locuiesc, care au dat curs invitației pe rețele de socializare de a participa la sondaj.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Date socio-demografice a eșantionului cercetării:

Distribuția participanților la studiu pe vârste, este următoarea:

- **18-20 ani**: 6 persoane (7,7%);
- **20-30 ani**: 22 persoane (26,9%);
- **30-40 ani**: 22 persoane (26,9%);
- **40-50 ani**: 18 persoane (23,1%);
- **50-60 ani**: 9 persoane (11,5%);
- **Peste 60 ani**: 3 persoane (3,8%).

Aceste date indică faptul că studiul are o bună reprezentativitate în ceea ce privește vârstele medii ale populației active, dar ar putea beneficia de o participare mai mare din partea celor mai tineri și a celor mai în vârstă pentru a oferi o perspectivă mai completă asupra tuturor categoriilor de vârstă.

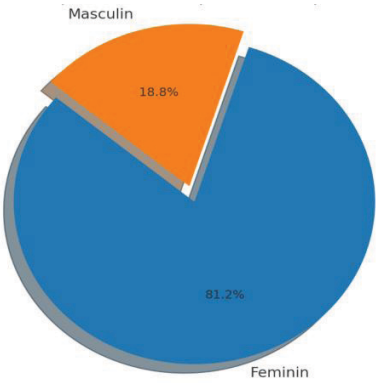

Fig. 1. Sexul respondenților

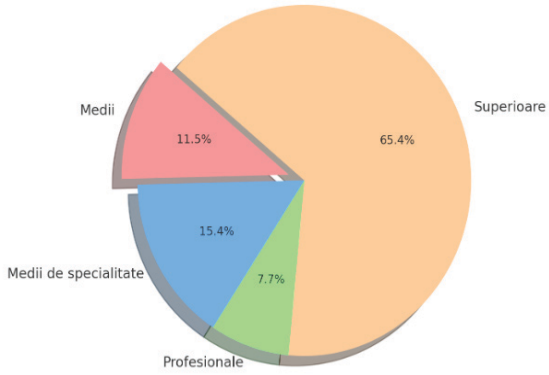

Fig. 2. Studiile

În cadrul studiului au partivipat 65 persoane de sex feminin și doar 15 persoane de sex masculine. Trebuie să menționăm că datorită acestei distribuții pe sexe, rezultatele reflectă în principal percepțiile și experiențele femeilor și ar putea să nu fie pe deplin reprezentative pentru populația masculină.

La capitolul *studii*, am obșinut următoarele: majoritatea respondenților, 65,4% au studii superioare; 15,4% dintre respondenți au studii medii de specialitate; 11,5% dintre participanți au studii medii; și o mică parte din respondenți , 7,7% au studii profesionale. Drept constatare, evidențiem că participarea la astfel de anchete este mai mare a persoanelor cu nivel înalt de educație.

Separat au fost oferite întrebări privind statutul ocupațional și referitor la numărul (persoane), membrilor familiei în gospodăria respondenților. Au fost obținute următoarele rezultate:

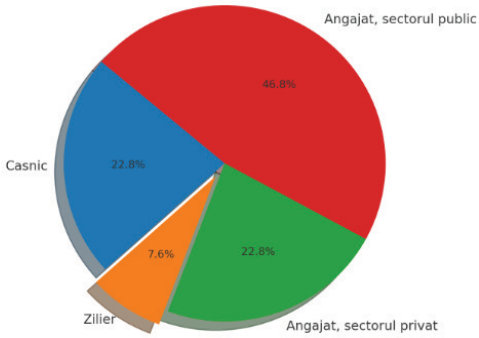

Fig. 3. Antrenarea în câmpul muncii

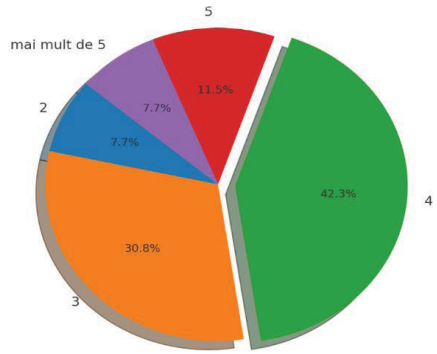

Fig. 4. Numărul membrilor familie în gospodăria respondenților

Rezultatele sunt următoarele cu referire la distribuția respondenților în funcție de statutul lor occupational: casnic - 22,8%; zilier: 7,6% ; angajat, sectorul privat: 22,8%; angajat, sectorul public: 46,8%. Această distribuție sugerează că un număr semnificativ de participanți sunt angajați în sectorul public, ceea ce poate reflecta o tendință generală în zona studiată. De asemenea, participarea echilibrată între angajații din sectorul privat și persoanele casnice oferă o perspectivă diversificată asupra populației active și a celor care nu sunt activi în câmpul muncii.

În funcție de numărul de membri ai familiei din gospodărie, potrivit datelor, majoritatea respondenților, 42,3%, trăiesc în gospodării cu 4 membri, ceea ce indică o dimensiune familială medie comună; 30,8% dintre respondenți au menționat că gospodăriile lor constau din 3 membri, ceea ce sugerează o altă dimensiune familială relativ frecventă; 7,7% din totalul respondenților, indicând atât familii mici, cât și familii extinse,; iar 11,5% dintre respondenți trăiesc în gospodării cu 5 membri. Deci, familiale medii cu 3 și 4 membri sunt cele mai comune în rândul respondenților, reflectând probabil structura demografică tipică a gospodăriilor din țară.

În continuare ne-am propus să evaluăm percepția respondenților asupra măsurilor de protecție socială. În acest sens, am înaintat următorul set de întrebări.

La întrebarea „Cunoașteți care sunt drepturile dvs. la protecție socială/asistență socială?”, răspunsurile sunt prezentate în figura 5. Aproape jumătate dintre respondenți 46,2%, au declarat că își cunosc drepturile la protecție socială; 30,8% dintre respondenți au afirmat că au o cunoaștere parțială a acestor drepturi, ceea ce indică necesitatea unor informații suplimentare și clarificări; iar 23,1% dintre respondenți au răspuns că nu își cunosc drepturile, ceea ce evidențiază o problemă semnificativă în accesul la informații despre protecția socială.

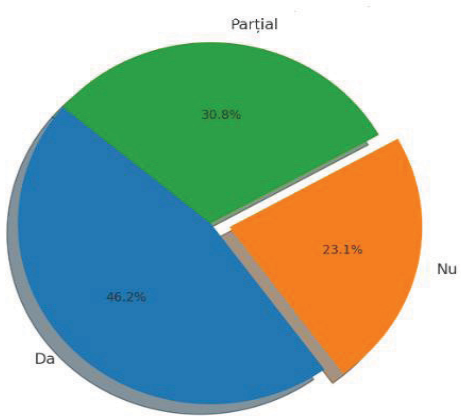

Fig. 5. Cunoașterea drepturilor la protecție socială

Deși aproape jumătate dintre respondenți sunt bine informați, restul (mai mult de jumătate), au o cunoaștere insuficientă sau deloc, ceea ce poate afecta capacitatea lor de a accesa beneficiile și serviciile sociale disponibile. Acest lucru subliniază importanța campaniilor de informare și educare pentru a îmbunătăți accesul populației la protecția socială.

Respondenții au oferit diverse răspunsuri la întrebarea „Care sunt persoanele ce trebuie să beneficiaze de protecție socială?" Prezentăm unele răspunsuri:

- *Victimele violenței, persoanele vârstnice și copiii în situație de risc;*
- *Persoanele vulnerabile, persoanele cu dizabilități, femeile și copiii abuzați;*
- *Toți oamenii au dreptul la protecția social;*
- *Persoanele aflate în dificultate sau într-o situație de risc;*
- *Persoanele fără adăpost, copiii din familii defavorizate*

Potrivit datelor, aceștia recunosc o gamă largă de grupuri vulnerabile care necesită sprijin din partea sistemului de protecție socială. Aceste interpretări reflectă o conștientizare largă a necesității unor măsuri de protecție socială eficiente, care să răspundă diverselor nevoi ale populației vulnerabile și să contribuie la reducerea inegalităților sociale și economice.

La întrebarea privind eficiența măsurilor de protecție socială din partea statului, răspunsurile participanților au fost interpretate și prezentate astfel: aproximativ jumătate dintre respondenți 53,8% cred că măsurile de protecție socială sunt eficiente în prevenirea și combaterea riscurilor sociale, 26,9% dintre respondenți consideră că măsurile sunt eficiente în asigurarea intervenției în caz de risc, iar 23,1% dintre respondenți consideră că măsurile actuale nu oferă protecție adecvată raportată la necesitățile reale ale persoanelor vulnerabile. Aceste răspunsuri sugerează că există un spațiu pentru îmbunătățirea măsurilor de protecție socială pentru a răspunde mai bine nevoilor populației și a crește încrederea în eficiența acestora.

La sfârșit am propus întrebarea „Care sunt strategiile de diminuare a riscurilor sociale?”. Opiniile respondenților au fost interpretate astfel:

- *Identificarea și abordarea problemelor sociale în stadii incipiente pentru a preveni agravarea acestora.*
- *Furnizarea de sprijin și resurse adecvate pentru a ajuta persoanele și comunitățile să facă față și să depășească riscurile sociale.*
- *Informarea și educarea populației cu privire la riscurile sociale și la modalitățile de prevenire și gestionare a acestora.*
- *Punerea în aplicare a politicilor și programelor sociale care abordează problemele sociale specifice și sprijină persoanele și comunitățile vulnerabile.*

Aceste răspunsuri reflectă mai multe opțiuni, pentru diminuarea riscurilor sociale și pentru a îmbunătăți eficiența măsurilor de protecție socială.

CONCLUZII

Implementarea unui sistem de protecție socială și garantarea dreptului la securitate socială pentru toți reprezintă fundamentul unei abordări umane pentru asigurarea justiției sociale. Această practică ajută la prevenirea sărăciei și reducerea inegalităților sociale, la întărirea capacităților umane și la creșterea productivității muncii, la promovarea demnității umane, solidarității și echității, precum și la revitalizarea contractului social.

Studiul realizat oferă o perspectivă clară asupra percepțiilor și nevoilor cetățenilor. Rezultatele sondajului arată că, deși există un nivel bun de cunoaștere a drepturilor la protecție socială în rândul respondenților, există totuși o proporție semnificativă care necesită informații suplimentare. Aceasta subliniază importanța campaniilor de informare și educare pentru a crește accesul și utilizarea serviciilor sociale disponibile.

În ceea ce privește percepția asupra eficienței măsurilor de protecție socială, opiniile sunt împărțite. Aproximativ jumătate dintre respondenți consideră că măsurile sunt eficiente în prevenirea și combaterea riscurilor sociale, în timp ce alții subliniază necesitatea unor îmbunătățiri. Acest feedback indică un spațiu semnificativ pentru îmbunătățirea măsurilor de protecție socială, pentru a răspunde mai bine nevoilor populației vulnerabile și a crește încrederea în eficiența acestora.

Respondenții au identificat diverse grupuri care ar trebui să beneficieze de protecție socială, inclusiv victimele violenței, persoanele vârstnice, copiii în situație de risc, persoanele cu dizabilități și cele vulnerabile. Aceasta arată o conștientizare largă a necesității unui sistem de protecție socială inclusiv, care să răspundă diverselor nevoi ale populației.

Strategiile de diminuare a riscurilor sociale, sugerate de respondenți, includ intervenția timpurie, dezvoltarea resurselor și capacităților individuale și comunitare, educația și conștientizarea, precum și implementarea unor politici și programe so-

ciale eficiente. Aceste sugestii reflectă o abordare comprehensivă și integrată pentru îmbunătățirea protecției sociale și reducerea riscurilor sociale.

În concluzie, acest studiu evidențiază atât punctele forte, cât și provocările actuale ale sistemului de protecție socială din Republica Moldova. Îmbunătățirea acestuia necesită o abordare holistică, axată pe educație, informare, sprijin comunitar și dezvoltarea de politici sociale bine targetate. Numai astfel se poate asigura o protecție socială eficientă și echitabilă pentru toți cetățenii, contribuind la reducerea sărăciei și inegalităților sociale.

REFERINȚE

1. Legea Republicii Moldova Nr. 315 din 17-11-2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 409-410 din 21-12-2022.
2. Ghimpu S., Ticlea A., Tufan C. Dreptul securitatii sociale. Bucureşti: ALL BECK, 1998. ISBN 973-9876-52-8.
3. Platon M. Infrastructura socială în perioada de tranziție.Chișinău, 1995.
4. CERCETARE ŞTIINŢIFICĂ. Suport de curs. În: https://www.upa.ro/wp-content/uploads/2022/06/Cercetare-stintifica-suport-curs.pdf.